

NOTAT TIL SUNDHEDSUDVALGET

Dato: 20. november 2014

Modernisering af apotekersektoren – selvvalg af håndkøbslægemidler på apoteker

Folketinget 1. behandlede den 7. november 2014 Regeringens forslag til modernisering af apotekssektoren (Lov om ændring af apotekerloven, L35). Et helt naturligt moderniseringstiltag, som dog ikke er med i moderniseringsforslaget, er muligheden for at tillade selvvalg af håndkøbslægemidler på apoteksenheder. Selvvalg indebærer, at apotekeren kan placere et nærmere afgrænset sortiment af håndkøbslægemidler i publikumsarealet, således at forbrugerne selv har mulighed for at orientere sig i sortimentet af disse håndkøbslægemidler. Dermed undgår man som forbruger at skulle stå i skranken og fortælle om sine personlige problemer/sygdomme – og man sikrer forbrugeren indsigt i udvalget af priser og mærker. Som bekendt er håndkøbslægemidler, lægemidler, som myndighederne har vurderet, er tilstrækkelig sikre til, at borgerne kan bruge dem uden lægens ordination. Skulle man have behov for rådgivning, så er denne mulighed jo fortsat tilstede på apoteket.

Selvvalg er i dag ikke tilladt i Danmark, men har i flere år været tilladt i Sverige, Norge og Finland, hvor forbrugerne har adgang til selv at orientere sig i udvalget af håndkøbslægemidler i publikumsarealet.

Selvvalg af håndkøbslægemidler er hensigtsmæssig, fordi:

- Selvvalg imødekommer et behov hos de kunder, der selv ønsker at kunne orientere sig i udvalget af håndkøbslægemidler, eksempelvis grundet ønsket om (en vis) diskretion i forbindelse med lægemiddelvalget.
- Selvvalg sikrer, at forbrugerne kan sammenligne forskellige produkters anvendelsesområder og priser - selvvalg skærper derigennem priskonkurrencen.
- Selvvalg fører til en mere effektiv udnyttelse af apotekernes ressourcer.
- Selvvalg på apoteker giver reelt blot en udvidelse af den selvvalgsordning, som i dag eksisterer på internettet. Se eksempelvis:
<http://www.apotekeren.dk/produkter/haandkoebsmedicin.aspx>
- Den nuværende lovgivning, som stiller krav om, at alle håndkøbslægemidler skal befinde sig bag disken i apoteket, er unødigt formynderisk og ineffektiv.

Der er ingen grund til særlig bekymring:

- Apoteket vil fortsat kunne rådgive forbrugeren, såfremt der er behov herfor. Apotekspersonalet kan rådgive både i selve købsituationen – og eventuelt være mere til stede i publikumsarealet. Forbrugeren vil under alle omstændigheder være i kontakt med apotekspersonalet i forbindelse med betalingen af produktet – det er mere end, hvad man er ved internetkøb.
- Selvvalg forventes kun i beskedent omfang at forårsage mersalg. Køb kan kun foregå på apoteksenheder, og efterspørgselskurven på lægemidler har en ringe elasticitet – medicin er ikke en impulsvarer.
- Selvvalg findes i de øvrige nordiske lande og forbindes ikke med en stigning i antallet af lægemiddelforgiftninger eller øget misbrug og tyveri. Tyveri kan direkte imødegås ved indretning (placering i lokalet) eller udstilling af tomme pakninger (fx køb via papirtalon med stregkode).
- Særlige risikoprodukter kan fortsat holdes bag skranken – eller kun præsenteres i tomme pakninger.

Uddybende overvejelser i relation til etableringen af en selvvalgsordning for visse håndkøbslægemidler:

I Danmark skal håndkøbslægemidler holdes bag disken på apoteket. Men selvvalg af håndkøbslægemidler kendes allerede fra de øvrige nordiske lande. Senest har man i Sverige udvidet ordningen i 2008.

I Danmark har Registreringsnævnet udtrykt sin skepsis over for forslaget om selvvalg af håndkøbslægemidler, idet man frygter et øget antal lægemiddelforgiftninger samt misbrug og tyveri.

Man kan i princippet forestille sig, at denne risiko håndteres ved en af to fremgangsmåder.

1. De pakninger, der placeres i publikumsarealet indeholder ikke lægemidler. Kunderne vil kunne anvende de tomme pakninger i publikumsarealet til at orientere sig nærmere om lægemidlets virkning og pris.
2. Selvvalgsområdets placering i butikken indebærer, at området kan være under opsyn fra skranken eller lignende. Denne løsning anvendes i Sverige.

Personale og rådgivning om lægemiddelvalg:

Etablering af selvvalgsordningen i Danmark vil ikke reducere medicinbrugernes adgang til rådgivning, og det vil ikke stille ændrede krav til apotekspersonalet. Personalet vil fortsat kunne rådgive medicinbrugeren, såfremt der er behov herfor. Brugeren vil under alle omstændigheder være i kontakt med apotekspersonalet i forbindelse med betalingen af produktet.

Udformning af lovparagraf

Det skal være frivilligt for det enkelte apotek at tilbyde den serviceforbedring, som forslaget indebærer, og det foreslås, at Sundhedsstyrelsen skal fastsætte de nærmere praktiske regler for ordningen. Forslaget kan således indarbejdes i det foreliggende lovforslag i form af følgende paragraf:

”§xx

Sundhedsstyrelsen fastsætter regler for, hvordan et afgrænset sortiment af håndkøbslægemidler kan placeres i apotekets publikumsareal.”

Bilag

Almindelig købsituation fra traditionelt indrettet apotek. For nogle kunder kan dialogen med apotekspersonale udfordre et legitimt ønske om diskretion.

Købsovervejelse på apotek, hvor et nærmere afgrænset sortiment af håndkøbslægemidler er placeret i publikumsarealet. Moderniseringen indebærer mulighed for diskret orientering blandt behandlingsalternativer og kvalificeret dialog med apotekspersonalet.

Informationssøgning og selvvalg i publikumsarealet adskiller sig i al væsentlighed ikke for informationssøgning og internethandel, som er tilladt i dag, men som borgere uden computer- og internetadgang er afskåret fra at benytte.

§ XX

Sundhedsstyrelsen fastsætter regler for, hvordan et afgrænset sortiment af håndkøbslægemidler kan placeres i apotekets publikumsareal.

Apotekerne er en del af det moderne patientorienterede danske sundhedsvæsen, og det er derfor frivilligt, om apotekerne vil tilbyde den bedre service til borgerne. Det er op til Sundhedsstyrelsen at fastsætte nærmere regler for sortiment m.m., når placeringen af håndkøbslægemidler moderniseres.